

DEFINITIEF

Europa Verkend 2009

Samenvatting

project 1512

versie 1.0

datum 29 september 2009

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1.1 Groeiende impact Europa op de uitvoering	2
1.2 Belangstelling vanuit de Manifestgroep	3
2 Bevindingen uit de EU-monitor	5
2.1 Hoofdpijnen	5
2.2 Strategische ontwikkelingen	6
2.2.1 Betere Regelgeving	6
2.2.2 Diensten van Algemeen Belang	6
2.2.3 Hergebruik Overheidsinformatie	6
2.2.4 Naleving Europese regelgeving publieke entiteiten (NErpe)	6
2.3 Europees eGovernment en ICT beleid en ontwikkelingen	7
2.3.1 Europees eGovernment en ICT beleid	7
2.3.2 Standaardisatie en normalisatie	8
2.3.3 eOverheid en ICT in het Werkplan van de Europese Commissie 2009	8
2.3.4 Grootschalige pilots	9
2.4 Sectorale ontwikkelingen	10
2.4.1 Justitie, Vrijheid en Veiligheid	10
2.4.2 Onderwijs	13
2.4.3 Zorg	13
2.4.4 Milieu	14
2.4.5 Sociale Zaken en Werkgelegenheid	15
2.4.6 Energie en Vervoer	16
2.4.7 Interne Markt en Diensten	16
3 Analyse en conclusies	18
3.1 Uitvoering Europees in beeld	18
3.2 Justitie en veiligheid groeimarkt	18
3.3 Belang grootschalige pilots eGovernment	18
3.4 Centraal thema: interoperabiliteit	19
3.5 Commissie werkt niet onder architectuur	19
3.6 Opkomst EU-agentschappen	19
3.7 Energiezuinigheid nieuw thema	20
4 Aanbevelingen	21
4.1 Werkgroep om Europa actief te volgen	21
4.2 Ontwikkel de dialoog met het beleid	21
4.3 Controleer betrokkenheid sectorale programma's	21

4.4	Samen sterk: MFG en College Standaardisatie?	22
4.5	Overweeg deelname aan de BNC	22

Bijlage A	Verantwoording Europa Verkend	23
------------------	--------------------------------------	-----------

Inleiding

1.1 Groeiende impact Europa op de uitvoering

Tijdens de verkiezingen voor het Europees Parlement medio dit jaar bleek weer eens dat de populariteit van de Unie in Nederland geen gegeven is. De eurosceptis van de politiek en het publiek staan echter in schril contrast met de feitelijke invloed die Europa heeft op de dagelijkse praktijk van Nederlandse burgers en bedrijven. Ook overheden ondergaan steeds meer invloed vanuit Brussel. Geschat wordt dat meer dan de helft van het beleid wordt vastgesteld op Europees niveau; de uitvoering vindt vervolgens plaats op nationaal niveau.

Ook voor organisaties in de uitvoering van beleid is cq. wordt Europa op deze manier steeds meer realiteit. Met uitvoering van beleid wordt in dit onderzoek vooral bedoeld op de uitvoering van rijksbeleid, door de diverse agentschappen, diensten en ZBO's actief binnen de overheidsstructuur. Voor een aantal van hen is Europa al verbonden met het eigen beleid, een aantal andere organisaties staat pas aan het begin van deze ontwikkeling. Europa komt dus in gradaties. Dit heeft met name te maken met de bevoegdheden die de Unie heeft op de verschillende beleidsterreinen: op gebieden als landbouw, milieu en veiligheid heeft de Unie vergaande bevoegdheden; op terreinen als zorg, onderwijs en sociale zekerheid hebben de lidstaten het grotendeels zelf nog voor het zeggen.

Uitvoeringsorganisaties hebben binnen de nationale overheid een relatief zelfstandige rol bij de implementatie van beleid. De autonomie van de uitvoering geeft soms aanleiding tot discussie (bijv. in relatie tot de ministeriële verantwoordelijkheid), anderzijds heeft zij ervoor gezorgd dat de uitvoeringsorganisaties zich hebben kunnen ontwikkelen tot vrij professionele organisaties, die veel aandacht besteden aan transparantie en verantwoording, en innovatie van dienstverlening.

Binnen de werkprocessen van de uitvoering is de toepassing van ICT de laatste decennia fors toegenomen. De dienstverlening zelf, de bedrijfsvoering en de samenwerking (in ketens) tussen de organisaties is ondenkbaar geworden zonder de inzet van ICT. Zonder overdrijving kan worden gesteld dat met name de grote uitvoeringsorganisaties de afgelopen jaren het meest succesvol zijn geweest in het ontwikkelen van de e-dienstverlening en als de frontrunners en vaandeldragers van de e-overheid mogen worden beschouwd.

Vanwege hun grote afhankelijkheid van ICT zoeken de uitvoeringsorganisaties de samenwerking (via de Manifestgroep) op het gebied van ondersteunende infrastructuren die voor hen allen van belang zijn (zoals bijv. de ontwikkeling van DigiD) en zijn zij gesprekspartner voor het Rijk en andere stakeholders bij de ontwikkeling van de e-overheid.

1.2 Belangstelling vanuit de Manifestgroep

Vanuit de Manifestgroep bestaat ook steeds meer belangstelling voor Europese ontwikkelingen. De afhankelijkheid van ICT van de uitvoerders betekent namelijk dat de toenemende Europese invloed een aantal gevolgen heeft:

- ◆ Het creëert *bedreigingen*, in de zin dat deze organisaties kunnen worden geconfronteerd met de noodzaak tot aanpassing van processen en systemen. Dit kan aanzienlijke (financiële) gevolgen hebben.
- ◆ Omgekeerd betekent de groeiende Europese invloed ook *kansen* om best-practices in de uitvoering op nationaal niveau te exporteren naar het niveau van de EU. De Nederlandse uitvoering heeft in het algemeen een goede reputatie in het buitenland.

Naast deze inhoudelijke argumenten om meer aandacht aan EU-beleid te schenken is er ook een drietal factoren van organisatorische aard die meespelen:

- ◆ In de eerste plaats besteedt de EU tot nu toe zelf beperkt aandacht aan de implementatie van eigen EU-beleid. Implementatie is in de ogen van de Unie vooral een aangelegenheid van de nationale overheden. De laatste jaren is de aandacht van de EU voor implementatie van beleid wel groeiende, o.a. via de inzet van impact assessments, maar de effecten daarvan moeten nog worden afgewacht.
- ◆ In de tweede plaats is Europa binnen de Nederlandse overheid vooral een aangelegenheid voor de departementen. Zij vertegenwoordigen Nederland in Brussel en zijn vaak betrokken bij de voorbereidingen en onderhandelingen rond nieuw te vormen beleid. De betrokkenheid van de uitvoeringsorganisaties is niet altijd even vanzelfsprekend.
- ◆ In de derde plaats ontbreekt op dit moment een centrale informatievoorziening over EU-beleid. Het enige landelijke systeem dat op dit moment structureel EU-ontwikkelingen in kaart brengt is het fichesysteem van de interdepartementale commissie Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC). Dit systeem voldoet echter niet voor de uitvoeringsinstellingen, vanwege twee belangrijke redenen:
 - Het systeem is vooral reactief van aard (de fiches worden opgesteld nadat de Commissie haar voorstel heeft geformuleerd);
 - Het systeem is vooral gericht op 'harde' voorstellen (groen- en witboeken, ontwerprijtlijnen en verordeningen e.d.), terwijl voor de uitvoeringsorganisaties juist ook 'zachte' voorstellen van belang zijn, met name op het gebied van e-overheid (best-practices, pilots, onderzoeken e.d.)

De belangstelling voor Europa van de MFG-partijen heeft geleid tot een meerjarig verzoek aan de Europa Unit van Het Expertise Centrum (HEC) om monitor van EU-beleid te ontwikkelen en uit te voeren. Het gaat hier om de RDW, SVB, UWV, IBG, CJIB, CvZ, IND, Kamers van Koophandel Nederland, GBO.Overheid en het Kadaster. De invalshoek van deze organisaties bepalen de impact en de ontwikkelingen van het EU-beleid in brede zin.

Daarnaast is medio dit jaar Bureau Forum Standaardisatie (BFS) toegetreden tot de EU-monitor. De belangstelling van BFS gaat voornamelijk uit naar onderwerpen als standaardisatie en interoperabiliteit, ook voor zover zij onderdeel vormen van breder EU-beleid.

2 Bevindingen uit de EU-monitor

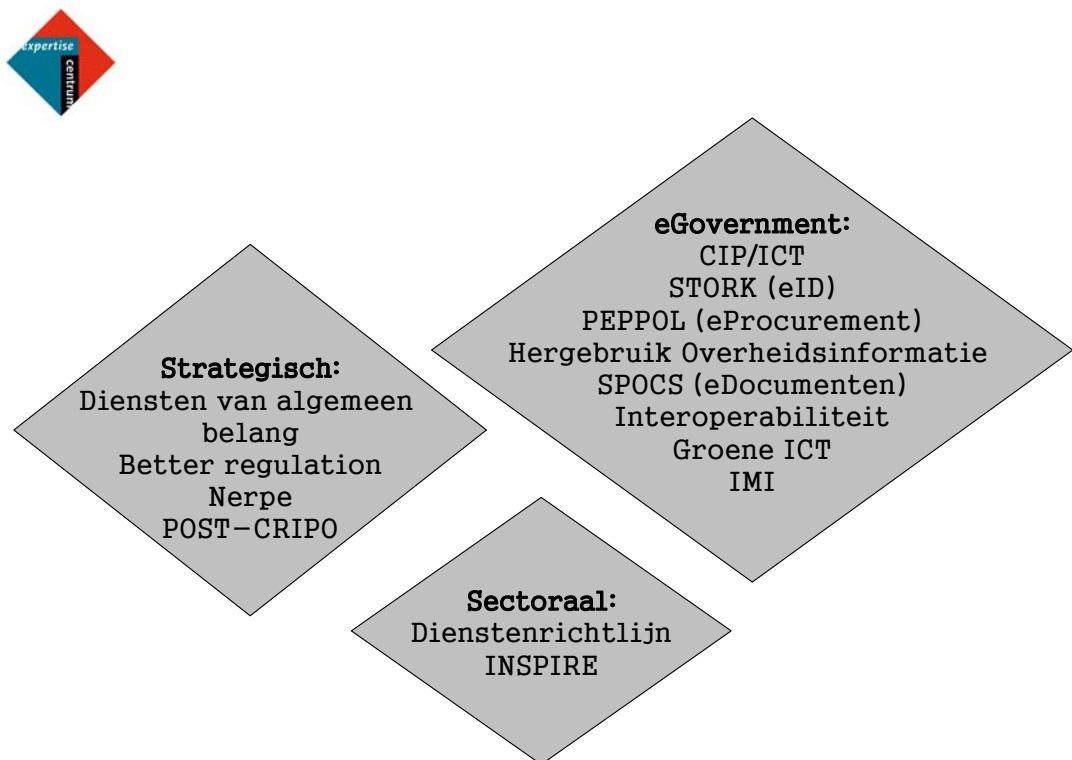
2.1 Hoofdlijnen

De analyse uit de monitor heeft een groslijst van 71 ontwikkelingen opgeleverd (zie bijlage).

Deze zijn grofweg te verdelen in drie categorieën:

- Strategisch;
- Sectoraal;
- eGovernment en ICT.

Van deze 71 ontwikkelingen zijn er 16 ontwikkelingen die min of meer overkoepelend zijn voor alle betrokken MFG-partijen. In de volgende figuur is aangegeven om welke ontwikkelingen het hier gaat:

In het vervolg van dit hoofdstuk zullen deze ontwikkelingen worden toegelicht. Hierbij is aandacht voor de ontwikkelingen die per sector van belang zijn en komen alle overkoepelende ontwikkelingen aan bod.

2.2 Strategische ontwikkelingen

2.2.1 Betere Regelgeving

Betere Regelgeving is het programma dat de Europese Commissie gebruikt om administratieve lastenverlichting door te voeren. Een initiatief dat hieraan moet bijdragen is het impact assesment dat bij elke nieuwe regeling wordt uitgevoerd. Hierin worden de gevolgen van de nieuwe regeling op het gebied van milieu, sociale gevolgen en economische gevolgen getoetst. Er zijn concrete ideeën om ook ICT-uitvoeringsgevolgen in de impact assessments mee te nemen. Dit zou een taak kunnen worden voor ISA de opvolger van IDABC. Als dit gebeurt dan kunnen uitvoeringsinstellingen hier zeker een rol bij spelen.

2.2.2 Diensten van Algemeen Belang

Diensten van Algemeen Belang zijn diensten die niet onder het regime van de interne markt vallen. Lidstaten bepalen zelf welke diensten zij aanwijzen als diensten van algemeen belang. In het verdrag van Lissabon wordt een specifieke juridische basis wordt vastgelegd voor de diensten van algemeen belang. Dit houdt in dat de Europese Unie zich nadrukkelijk niet mag bemoeien met de diensten van algemeen belang. Het gaat hier dan vooral om huisvestingsbeleid, volksgezondheid en diensten in de sociale zekerheid. Voor uitvoeringsinstellingen is het belangrijk om de ontwikkelingen te volgen omdat een aantal ervan zelf diensten van algemeen belang uitvoert.

2.2.3 Hergebruik Overheidsinformatie

De richtlijn heeft als doel om de Europese markt voor op overheidsinformatie gebaseerde producten en diensten te stimuleren en oneerlijke concurrentie tussen markt en overheidsinstellingen tegen te gaan. Overheidsinstellingen worden verplicht om informatie die op grond van nationale openbaarheidsregels algemeen toegankelijk is, beschikbaar te stellen voor (commercieel) hergebruik, tegen maximaal de integrale kostprijs plus winsttoeslag. Deze richtlijn sluit niet zozeer aan op de definitie "hergebruik" zoals in het kader van Stroomlijning Basisgegevens wordt gebezigd (eenmalig vastleggen, meervoudig gebruik), maar op hergebruik van overheidsinformatie door de private sector.

2.2.4 Naleving Europese regelgeving publieke entiteiten (NERpe)

Het wetsvoorstel Naleving Europese regelgeving publieke entiteiten (NERpe) moet ervoor zorgen dat het Rijk middelen in handen krijgt om naleving van Europese regelgeving bij

decentrale overheden en uitvoeringsinstellingen af te kunnen dwingen. Verder maakt het wetsvoorstel het mogelijk dat een boete die Nederland moet betalen, wordt verhaald op de decentrale overheid die de Europese regels niet naleeft. Het betreft hier een Nederlands wetsvoorstel (dus geen Europees), met mogelijk vergaande gevolgen voor de uitvoering.

2.3 Europees eGovernment en ICT beleid en ontwikkelingen

2.3.1 Europees eGovernment en ICT beleid

ICT is volgens de Europese Commissie een belangrijk instrument om de economische crisis te bestrijden. De Commissie wil daarom in het kader van het economische herstelplan fors investeren in ICT. Er is een uitgebreide strategie in de maak voor innovatie en onderzoek. Ter voorbereiding hierop zijn begin 2009 twee mededelingen gepubliceerd die de koers al enigszins uitzetten.

De Commissie heeft met name veel aandacht voor ICT onderzoek. Er zijn dit jaar twee mededelingen over uitgebracht. De belangrijkste is 'ICT-grenzen verleggen – een strategie voor onderzoek naar technologieën van de toekomst of in opkomst in Europa'. Hierin wordt de lidstaten verzocht het voorbeeld van de Commissie te volgen en het budget voor ICT onderzoek te verdubbelen. De jaarlijkse verplichting voor onderzoek en ontwikkeling op ICT gebied in het zevende kaderprogramma (dus tot 2013) jaarlijks verhoogd van 1,2 miljard in 2010 tot 1,7 miljard in 2013. De lidstaten worden gevraagd hun budgetten ook te verhogen.

De beleidsprioriteiten die uit de twee mededeling naar voren komen zijn: e-handtekening, e-identificatie, e-procurement en intelligente transportsystemen. Verder wil de Commissie meer vaart zetten vaart achter proefprojecten rond e-health, e-id en energie efficiëntie. In een tussenevaluatie van het brede beleidskader i2010 voor de Informatiesamenleving legt de Commissie veel nadruk op RFID en het internet der dingen. De Commissie kondigt aan de weg te willen effenen voor deze technologie.

Vanuit het budget voor het zevende kaderprogramma financiert de Commissie ook het CIP/ICT programma. Dit is bedoeld om pilots te ondernemen en netwerken (kennis) te ontwikkelen. Jaarlijks is hiervoor ongeveer 100 miljoen euro beschikbaar. Vanuit het CIP/ICT worden de grootschalige pilots voor eGovernment gefinancierd (50/50 basis), zoals STORK, PEPPOL, SPOCS e.d. (de zogenoemde pilot A projecten). Daarnaast, en ook interessant voor de uitvoering, financiert het programma pilots waarbij good-practices uit bepaalde landen worden beproefd in andere landen (de zogenoemde pilot B projecten).

Het komende jaar zijn er enkele belangrijke wisselingen van programma's.

- ◆ In de zomer van 2009 is er een consultatie gehouden ter voorbereiding van de nieuwe e-government strategie i2015. I2015 staat gepland voor het voorjaar van 2010. De komende ministeriele conferentie over eGovernment in Zweden zal een belangrijke aanzet geven tot deze nieuwe strategie.
- ◆ Het IDABC-programma (Interoperable Delivery of Pan-European eGovernment Services to Public Administrations, Business and Citizens) coördineert de levering van pan-Europese e-overheidsdiensten aan overheden, bedrijven en burgers. Het doel van IDABC is de efficiëntie van de Europese overheidsdiensten en hun onderlinge samenwerking te bevorderen. Het IDABC programma loopt dit jaar af. Het programma wordt opgevolgd door een ander programma namelijk ISA (Interoperability Solutions for European Public Administrations). Dit programma zal een looptijd hebben van vijf jaar. Het grote verschil met IDABC is dat ISA zich gaat richten op overheidsorganisaties en niet meer op bedrijven en burgers.

2.3.2 Standaardisatie en normalisatie

De Commissie wil de instanties die informele ICT-normen ontwikkelen, beter in het EU normalisatiesysteem integreren. Hierover is een mededeling en een witboek gepubliceerd. De Commissie wil dat normen en standaarden sneller worden ingevoerd. Om dit te bereiken wil de Commissie interoperabiliteitstests bevorderen en de toegang tot normen en intellectuele-eigendomsrechten. De Europese Commissie zal beleidsvoorstellen doen over o.a. de mogelijke herziening van Beschikking 87/95/EG van de Raad over ICT-normalisatie.

2.3.3 eOverheid en ICT in het Werkplan van de Europese Commissie 2009

Het werkplan van de Europese Commissie voor 2009 legt de nadruk op plannen om de economische crisis te bestrijden en vooral het versterken van toezicht in de financiële sector. Verder spelen energiezekerheid en klimaatverandering een grote rol bij de plannen. Verdere samenwerking in immigratiebeleid wordt aangekondigd.

Betere regelgeving het programma dat voor administratieve lastenverlichting moet zorgen staat nog onverminderd hoog op de agenda. De doelstelling is om tegen 2012 25 procent van de regeldruk te hebben te verminderd.

2.3.4 Grootschalige pilots

In het kader van het i2010 programma zijn concrete stappen gezet. Zo zijn er vier grootschalige pilotprogramma's opgezet namelijk: epSOS, STORK, Peppol en SPOCS.

epSOS

epSOS (European Patients Smart Open Services) is een grootschalige pilot waar 27 partijen in deelnemen waaronder 12 lidstaten. Het doel van epSOS is het ontwikkelen van een werkbaar eHealth kader en ICT-infrastructuur dat moet zorgen voor uitwisselingen van patiëntinformatie vooral patiëntsamenvatting en e-prescription uitwisseling tussen de verschillende gezondheidszorgsystemen in de verschillende lidstaten. epSOS is gelanceerd op 1 juli 2008 en heeft een looptijd van 36 maanden. Het Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport en NICTIZ participeren in deze pilot.

STORK

Secure idenTity acrOss boRders linKed (STORK) is een grootschalige pilot die moet zorgen voor de grensoverschrijdende erkenning van nationale elektronische-identiteitssystemen (e-ID). Het project moet EU-burgers in staat stellen hun identiteit te bewijzen en nationale elektronische-identiteitssystemen (wachtwoorden, identiteitskaarten, PIN-codes en zo meer) te gebruiken in de hele EU. De bedoeling is deze systemen op elkaar af te stemmen en met elkaar te verbinden, zonder dat bestaande systemen vervangen hoeven te worden. Het project heeft een looptijd van drie jaar. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken participeert in deze pilot.

PEPPOL

Op 28 mei 2008 is de Commissie met een grootschalige eProcurement pilot gestart genaamd PEPPOL. Peppol wordt gefinancierd door het ICT PSP programma. Binnen PEPPOL wordt o.a. gewerkt aan elektronische identificatie en een digitale kluis voor bedrijven. Peppol loopt tot het tweede kwartaal van 2011. Aan PEPPOL nemen acht lidstaten deel. Nederland hoort hier niet bij.

SPOCS

De grootschalige pilot voor de Dienstenrichtlijn SPOCS ('Simple Procedures Online for Crossborder Services') is uitgewerkt in lijn met het ICT beleidsondersteuningsprogramma van het Competitiviteits en Innovatieprogramma en het i2010 Strategisch Kader. De pilot moet een bijdrage gaan leveren aan de ontwikkeling van een "Europese Informatiegemeenschap voor Groei en Banen". Het Ministerie van Economische Zaken participeert in deze pilot.

2.4 Sectorale ontwikkelingen

Sectoren hebben in verschillende mate te maken met invloed vanuit Brussel. Justitie is een terrein waarin de invloed vanuit Brussel heel erg groot is en hand over hand toeneemt. Zowel asiel en immigratiebeleid, grensbewaking en justitiële samenwerking.

2.4.1 Justitie, Vrijheid en Veiligheid

Op het gebied van justitie heeft Europa de laatste jaren steeds meer zeggenschap gekregen. In het verdrag van Lissabon wordt een aantal zaken zoals asielbeleid en criminaliteitsbestrijding overgebracht van de derde pijler (lidstaten beslissen zelf) naar de eerste pijler (de Unie aan zet).

Grensbewaking en asiel- en immigratiebeleid

Eén van de beleidsterreinen die het meest in de belangstelling staan binnen de Europese Unie is het asiel- en immigratiebeleid en de daarbij horende grensbewaking. Op dit beleidsgebied is sprake van veel ontwikkelingen ondersteund door grote ICT-systemen.

De Europese Unie is bezig met veel ambitieuze plannen en projecten om met behulp van ICT-systemen de grenzen te beveiligen en illegale immigratie in te dammen. Er zijn al twee ICT-systemen in gebruik; Eurodac en SIS. SIS wordt uitgebreid en er wordt een groot systeem ontwikkeld, genaamd VIS. Hiernaast zijn er plannen voor een ander groot grenssysteem; ESTA. Een andere belangrijke ontwikkeling is het binnenhalen van hooggekwadificeerde immigranten via de Blue Card. De Europese Commissie heeft plannen voor het oprichten van twee agentschappen één ondersteuningsbureau voor asielzaken en een voor het beheren van grote ICT projecten zoals SIS en VIS.

Grensbewakingssystemen

Eurodac

Dit eerste grote grensbewakingsstelsel trad in werking in 2003. Het stelsel slaat de gegevens en vingerafdrukken op van asielzoekers. Het stelsel is opgezet om het zogenaamde asielshoppen tegen te gaan, de praktijk dat een asielzoeker in meerdere EU-landen probeert asiel aan te vragen. Het stelsel maakte zoeken op hit no hit basis mogelijk. In 2009 is besloten dat ook politie en opsporingsdiensten Eurodac mogen gebruiken. Het is de bedoeling dat Eurodac op termijn aan SIS II en VIS gekoppeld gaat worden.

SIS II

Het Schengen Informatie Systeem (SIS) is een geautomatiseerd register dat de politieke en justitiële autoriteiten in elk van de Schengenlanden permanent inzicht verschaft in de

internationale opsporingsinformatie van de andere partners binnen het Schengen Akkoord van 1985. SIS II bouwt hier op verder. Naast een capaciteitsuitbreiding zal bij de invoering van het SIS II ook een functionele uitbreiding plaatsvinden. Het zal dan mogelijk zijn om ook biometrische gegevens op te slaan, wat nu nog niet kan. Dit nieuwe systeem SIS II zou al in 2007 in werking moeten zijn getreden maar wordt steeds uitgesteld. Naar verwachting wordt het systeem niet eerder dan het einde van 2011 in werking gesteld.

VIS

Een nieuw systeem is het Visa Informatie Systeem (VIS). Dit systeem moet alle visa en de biometrische gegevens zoals vingerafdrukken en gelaatscans van visumaanvragers gaan bevatten. Het plan was dat dit systeem al in mei 2009 in werking zou treden. Er is enig uitstel omdat zowel de Commissie als enkele lidstaten er nog niet klaar voor zijn. De verwachting is dat het systeem in 2010 in gebruik zal worden genomen.

ESTA

Een opvallend plan is het instellen van ESTA, een Europese variant van het Amerikaanse elektronische systeem voor reisvergunningen waarmee goedgekeurde reizigers in hun eigen land vóór de reis al gecontroleerd en goedgekeurd op reis kunnen. De Commissie is dit systeem nog aan het onderzoeken.

PNR-record

Een ander plan dat samenhangt met grensbewaking is het opvragen en bewaren van zogenaamde 'passenger name records' (PNR) van luchtvaartmaatschappijen. PNR data zijn commerciële gegevens die door de luchtvervoerders worden ingewonnen op het ogenblik dat de passagiers hun reis boeken op de internationale lijnen die het grondgebied van een lidstaat bedienen. Die gegevens kunnen worden doorgegeven voordat de passagiers instappen, als inbreng bij de analyse van terroristische of criminele dreiging, en worden gebruikt bij specifieke onderzoeken. De Europese Raad wil net als de VS deze gegevens opslaan en bewaren. Er is veel kritiek op het gebruik van een PNR systeem vanuit het Europees Parlement.

Agentschappen

Het Europees ondersteuningsbureau voor asielzaken zal onder meer praktische bijstand verlenen aan de lidstaten ten behoeve van beslissingen over asielaanvragen. Daartoe zal worden gewerkt aan een gemeenschappelijke aanpak van de informatie over landen van herkomst en de invoering van een gemeenschappelijk Europees asielcurriculum. Het agentschap moet ook teams van experts gaan sturen naar landen die veel asielaanvragen krijgen. De verwachting is dat er nog dit jaar een akkoord over het agentschap komt tussen de EU-landen en het Europees Parlement. Het nieuwe agentschap gaat bijna honderd ambtenaren aannemen. Over de vestigingsplaats moet later een besluit vallen.

De Europese Commissie wil een agentschap oprichten dat wordt belast met het operationele beheer van grootschalige ICT-systemen op het gebied van vrijheid, veiligheid en recht. Het agentschap moet verantwoordelijk worden voor het operationele beheer op langetermijnbasis van het Schengen Informatie Systeem van de tweede generatie (SIS II), het Visa Informatie Systeem (VIS) en Eurodac.

2.4.1.1 Immigratiebeleid

Blue Card

Op 25 mei 2009 zijn de plannen voor het toelaten van hoogopgeleiden van buiten de EU via de zogenaamde Blue Card aangenomen. De Blue Card is de Europese variant van de Amerikaanse 'Green Card', omdat Europa attractiever gemaakt moet worden voor buitenlandse toptalenten.

2.4.1.2 Justitiële samenwerking

De Europese Commissie is van zins de justitiële samenwerking fors op te schroeven. Dit is besloten op 16 juni 2009. Echte economische integratie kan volgens de Commissie namelijk pas werken als burgers en bedrijven ook over de grens hun recht kunnen halen.

Het bestaande systeem kent twee takken. Eén is een besloten systeem bestemd voor leden van het netwerk en een ander is gebaseerd op internet en is bedoeld voor iedere burger of bedrijf.

Het besloten netwerk wordt uitgebreid door toegang te verlenen aan juridische beroepen, zoals advocaten, notarissen en gerechtsdeurwaarders. De informatievoorziening aan burgers wordt ook verder opgetuigd. Er komen verbindingen met andere Europese netwerken en internationale civielrechtelijke organisaties.

Een groot project van de Europese Commissie om justitie van de lidstaten beter samen te laten werken is E-Justice. Onder de noemer E-Justice vallen verschillende projecten. Er zal een Europees portaal opgezet worden om de toegang tot Europese informatie en procedures te vergemakkelijken. Verder zullen concrete initiatieven verwezenlijkt worden om elektronische communicatie tussen gerechten tot stand te brengen, sommige Europese procedures op afstand af te wikkelen of het gebruik van videoconferenties te bevorderen. Verder wordt er gewerkt aan een elektronisch Europees betalingsbevel.

Nederland neemt samen met vijf andere lidstaten deel aan het pilotproject van het e-Justitie portaal, waarmee de insolventieregisters van deze landen met elkaar verbonden worden. Ook zal Nederland op korte termijn deelnemen aan de pilot waarin gegevens uit strafregisters

kunnen worden uitgewisseld en zal zich inzetten om het grensoverschrijdende gebruik van videoconferenties te bevorderen. Aan de interoperabiliteit van kadastrale registers en handelsregisters zal onder het e-Justice programma ook gewerkt worden.

De Europese Commissie probeert het op nog meer manieren voor burgers en bedrijven makkelijker te maken. De Commissie heeft een groenboek gepubliceerd met ideeën om gegevens uit nationale registers van schuldenaren (bkr-registers) te kunnen uitwisselen. De bedoeling is dat dit elektronisch gaat gebeuren.

Het uitwisselen van gegevens over criminelen staat hoog op de agenda van de Europese Commissie. De Commissie maakte in maart 2008 bekend dat er plannen zijn om het in beslag nemen van opbrengsten van georganiseerde misdaad ook Europees op te gaan pakken. Eén van de ideeën hiervoor is het opzetten van speciale nationale organisaties die onder meer in nationale registers met bankrekeningen kunnen kijken.

2.4.2 Onderwijs

Onderwijs is een terrein waar de Europese Unie weinig echte zeggenschap heeft. Waar het gaat om leren en studeren over de grens komt de Unie met ideeën en aanbevelingen en soms met bindende regelgeving.

De Europese invloed op de uitvoering binnen het onderwijsgebied lijkt zich vooralsnog te beperken tot de mobiliteit van studenten en de daarvoor benodigde vergelijkbaarheid en uitwisseling van diploma's, opleidingen, CV's, studiepunten e.d.

Een voorbeeld hiervan is het idee van de Commissie om een Europees systeem van studiepuntenoverdracht voor het beroepsonderwijs in te voeren.

De Commissie wil verder studeren over de grens stimuleren. Daarvoor heeft zij een groenboek uitgebracht en is een consultatieronde gestart om ideeën te verzamelen over de mogelijkheden om meer jongeren over de grens te laten studeren.

2.4.3 Zorg

De EU ontwikkelt diverse initiatieven die de mobiliteit van de zorgvrager en de zorgaanbieder faciliteren. Op het gebied van de zorg komen drie belangrijke ontwikkelingen naar voren.

Grensoverschrijdende patiënten mobiliteit

De Commissie heeft in juli 2008 een belangrijke richtlijn gepubliceerd voor

grensoverschrijdende patiëntenmobiliteit, De richtlijn schept duidelijkheid over vergoedingen voor medische behandelingen in het buitenland. De hoogte van de vergoeding moet in het buitenland hetzelfde zijn als in het eigen land. Bij het Europese Hof van Justitie bestond hierover al jurisprudentie, maar deze was nog niet vastgelegd in EU-wetgeving. In tegenstelling tot het voorstel en uitspraken van het hof heeft het Europees Parlement de mogelijkheid toegevoegd voor lidstaten om burgers vooraf toestemming te laten vragen. In december zal er hoogstwaarschijnlijk een besluit vallen over deze richtlijn.

Elektronisch uitwisseling patiëntengegevens

In Europa wordt hard gewerkt om patiëntengegevens op Europese schaal elektronisch uit te kunnen wisselen. Het meeste werk wordt verricht in het project epSos. EpSos staat voor Smart Open Services for European Patients. Het is een driejarig Europees project met als doelstelling deelnemende lidstaten technische, juridische en semantische oplossingen te bieden om uiteindelijk binnen Europa klinische informatie uit te kunnen wisselen. In project epSOS werken 12 lidstaten samen, waaronder Nederland, met het doel om pilots uit te voeren voor veilige toegang tot patiëntgegevens. In de pilots wordt in het bijzonder gekeken naar samenvattingen van patiëntgegevens (patient summaries) en elektronische recepten (ePrescriptions).

E-health

E-health en telegeneeskunde blijven op de Europese agenda staan. Aan deze onderwerpen worden veel congressen en aandacht besteed, maar veel concrete vorderingen zijn er niet geboekt. Vooral aankomend voorzitter van de raad Spanje is van plan dit onderwerp weer serieus op de agenda te zetten.

2.4.4 Milieu

De Europese Commissie is zeer actief op het gebied van milieu, zie de plannen voor het klimaat en de normen om de uitstoot van CO₂ terug te dringen. De lidstaten zijn een stuk minder ambitieus en daarom gaan niet alle ambitieuze plannen ook daadwerkelijk door.

Geografische informatie

Een ontwikkeling in een vergevorderd stadium is INSPIRE. Deze richtlijn die de elektronische uitwisseling van geografische gegevens regelt wordt op dit moment ingevoerd. Delen van de richtlijn zullen de komende jaren worden ingevoerd. De richtlijn is al omgezet in Nederlandse wetgeving.

Daarnaast worden binnen Europees verband concrete systemen voor monitoring van het

milieu ontwikkeld, waar lidstaten aan moeten bijdragen en aansluiten (GMES). Een systeem dat voortborduurt op INSPIRE is het Europees Gedeeld Milieu-informatiesysteem, afgekort als SEIS (afkomstig van het Shared Environmental Information System). Dit systeem moet bestaande gegevensverzamelingen en informatiestromen beter aan elkaar koppelen en vereist op den duur ook een aanpassing van IT-systemen bij decentrale overheden. De Commissie heeft aangekondigd om nog dit jaar (2009) een wetgevend voorstel te presenteren. Na nader onderzoek bleek SEIS toch moeilijk haalbaar te zijn. Waarschijnlijk is dat het voorstel zal worden afgezwakt en vooral uit coördinerende maatregelen zal gaan bestaan.

Schonere voertuigen

De Commissie was van plan door scherpe regelgeving de CO₂-uitstoot van personenauto's terugdringen. Daarom stelde zij een verordening voor met geharmoniseerde regels voor de toegestane CO₂-emissies van nieuwe auto's. De raad heeft op 2 december 2008 het voorstel afgezwakt en opnieuw met drie jaar uitgesteld tot 2015. De verwachting is dat deze nieuwe invoeringsdatum niet gehaald zal worden. Bovendien is de doelstelling van 95 gram CO₂ per kilometer tegen 2020 niet bindend. Deze milieuplannen zijn een brug te ver gebleken voor de lidstaten. In een mededeling heeft de Commissie plannen kenbaar gemaakt om via onder meer tolpoorten vervuilende auto's extra te kunnen belasten. In het kader van "de vervuiler betaalt". Een wetgevingsvoorstel zal nog volgen.

2.4.5 Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Coördinatie sociale zekerheid

De belangrijkste ontwikkeling op dit moment in de 'Europese' sociale zekerheid voor uitvoeringsorganisaties is het implementeren van een verordening die bepaald dat het Europees uitwisselen van bepaalde sociale zekerheidsinformatie elektronisch moet gebeuren. Het voorstel komt met een aantal vereenvoudigingen en is erop gericht de samenwerking tussen de sociale zekerheidorganen te versterken en de methoden voor de uitwisseling van gegevens tussen deze organen te verbeteren. Digitale uitwisseling van gegevens is daar één uitwerking van. De geplande implementatie op 1 januari is niet gehaald. Geplande datum is nu 1 mei 2010.

Meedoen kwetsbare groepen

De Europese Commissie hecht zeer aan inclusion of wel het laten meedoen van kwetsbare groepen die van de arbeidsmarkt zijn uitgesloten. De mededeling heeft geen directe IT-component. Nederland wordt als enige lidstaat genoemd vanwege een goed voorbeeld. Beleidsvorming over actieve inclusie bevindt zich nog in de voorfase. Er zijn nog veel kansen om eigen beleid te promoten.

2.4.6 Energie en Vervoer

De Europese Unie is reeds lang actief op het gebied van verkeer en vervoer. Opvallende ontwikkelingen voor de nabije toekomst zijn inspanningen om auto's zuiniger en veiliger te maken. Op dit gebied lopen de nodige programma's (intelligente transport systemen).

Intelligente Transport Systemen

Onder het programma voor het Intelligent Transport Systeem wordt gewerkt aan de initiatieven zoals e-Call en e-Safety als onderdeel van het intelligente voertuig. In december 2008 zijn een nieuw actieplan en een voorstel richtlijn gepubliceerd. De essentie van eCall is dat een voertuig bij een ongeluk zich, al dan niet automatisch, in verbinding stelt met de 112-centrale en essentiële gegevens zoals locatie-informatie, schade aan de auto, botsingsvertraging en aantal inzittenden doorstuurt. De doelstelling van eSafety (waarvan eCall deel uitmaakt) is het aantal dodelijke ongelukken in 2011 (was 2010) terug te brengen.

Typegoedkeuring

De Europese Commissie wil de verkeersveiligheid in de EU sterk verbeteren. Eén van de maatregelen die zij hiervoor treft is dat per ingang van 29 april 2009 een Europese typegoedkeuring voor vrachtauto's moet zijn ingevoerd. Nieuwe typen vrachtauto's worden in getest op hoeveelheid uitstoot van schadelijke gassen en de kwaliteit van de remmen, de verlichting en de spiegels. Dit alles moet niet alleen de verkeersveiligheid in Europa ten goede komen, maar ook de milieuschade verminderen.

Boetes

De Commissie wil dat verkeersboetes over de grens in andere EU-landen gewoon betaald moeten worden. Hiervoor is in 2008 een richtlijn opgesteld. Het voorstel is van toepassing op de veel overtredingen zoals: te hoge snelheid, rijden onder invloed van alcohol, het niet dragen van de veiligheidsgordel en door rood licht rijden. De Commissie geeft aan dat een al bestaand EU-informatiesysteem zal worden gebruikt en uitgebreid voor de uitwisseling van informatie met het oog op grensoverschrijdende handhaving.

2.4.7 Interne Markt en Diensten

Dienstenrichtlijn

Voor handel en bedrijven is de Dienstenrichtlijn nog steeds de allerbelangrijkste ontwikkeling. Deze richtlijn moet het grensoverschrijdend vestigen van bedrijven in de dienstensector veel eenvoudiger gaan maken.

IMI

Gekoppeld aan de invoering van de Dienstenrichtlijn wordt het Internal Market Information system ontwikkeld. Dit systeem kan worden gezien als een groot Europees extranet dat op den duur alle overheden binnen Europa met elkaar verbindt. Voor de Dienstenrichtlijn biedt IMI functionaliteit om gegevens over bedrijven te verifiëren.

Naast de Dienstenrichtlijn en IMI zijn er nog enkele andere belangrijke ontwikkelingen:

Small Business Act

Een ander belangrijke ontwikkeling is de Small Business Act (SBA). Op basis van deze mededeling wordt een samenhangend beleidskader ontwikkeld om het belang van ondernemerschap en het MKB in de Europese economie en maatschappij te benadrukken en te versterken. Het stimuleringsplan bevat onderwerpen zoals e-handtekening en e-authenticatie, efactureren en e-vaardigheden.

Bestrijding BTW fraude

De Commissie heeft een strategie ontwikkeld om BTW-fraude Europees te kunnen bestrijden. Er wordt gesproken over een mogelijke aanpassing aan IT-systemen en regelgeving om in elkaars gegevens te kunnen kijken. De mededeling zit in de beginfase van het besluitvormingsproces. Bedrijven kunnen nog volop inspraak hebben over het uiteindelijke resultaat.

Bestrijding betalingsachterstand bij handelstransacties

Het Witboek doet aanbevelingen voor een effectief systeem waarmee slachtoffers van overtredingen van de mededingingsregels schadevergoeding kunnen eisen. Dit voorstel is bedoeld om de kasstroom van Europese ondernemingen te verbeteren. Hiertoe worden schuldeisers instrumenten aangereikt om in geval van betalingsachterstand hun rechten volledig en doeltreffend te kunnen uitoefenen en worden overheden maatregelen in het vooruitzicht gesteld die hen ervan moeten weerhouden te laat te betalen.

3 Analyse en conclusies

3.1 Uitvoering Europees in beeld

Lange tijd heeft de Commissie relatief beperkte aandacht gehad voor de problematiek van de uitvoering op nationaal niveau. Onder de noemer “subsidiariteit” was dit vooral een aangelegenheid van de lidstaten zelf. Inmiddels heeft met name de invoering van de Dienstenrichtlijn geleerd dat bij EU-beleid toch nadrukkelijker de uitvoeringsaspecten in kaart moeten worden gebracht. De nieuwe belangstelling voor uitvoering biedt kansen, met name waar het gaat om het in beeld brengen van nationale good-practices (bijv. gerelateerd aan het programma van de EU op het gebied van betere regelgeving). Ook het (laten) opstellen van impactassesments door de uitvoering van lidstaten zelf behoort tot een serieuze optie om aan beïnvloeding van het EU-beleid te werken.

3.2 Justitie en veiligheid groeimarkt

In het vorige rapport Europa Verkend is reeds geconcludeerd dat justitie en veiligheid als een groeidomein viel aan te merken. Die trend wordt doorgezet. Niet alleen de grote pan-Europese systemen zoals SIS en VIS hebben grote impact op nationaal niveau, ook programma’s uit andere kokers van dit directoraat-generaal zoals Prüm en e-Justice raken de lidstaten vol. De impact van deze programma’s beperkt zich overigens niet alleen tot actoren binnen het veld van justitie en politie in Nederland, maar raakt ook andere domeinen, zoals de Kamers van Koophandel en de Kadasters.

3.3 Belang grootschalige pilots eGovernment

Het belang en de impact van de grootschalige pilots op het gebied van eGovernment (STORK, epSOS, PEPPOL, SPOCS) lijkt toe te nemen. De commissie ziet de waarde van instrument in (door zelfs verruiming van de budgetten toe te passen) en is bereid oplossingen en standaarden die binnen de pilots worden ontwikkeld straks generiek verplichtend te verklaren (zoals het plan is bij SPOCS). Hiermee zijn deze pilots niet zozeer “experimenten” maar veel meer een eerste fase van uitrol.

Het belang van de pilots lijkt in Nederland niet overal even goed te worden onderkend. De pilots bevatten namelijk ook diverse bouwstenen voor de e-overheid, (zoals eID voor burgers en bedrijven, een digitale kluis voor bedrijven, digitale authenticatie van documenten e.d.). In de programma’s en architecturen voor de e-overheid komt de relatie met deze pilots slechts beperkt aan bod.

3.4 Centraal thema: interoperabiliteit

De toenemende mobiliteit van burgers, bedrijven, kapitaal en diensten (de zogenoemde vier vrijheden van Europa) vraagt om een toenemende samenwerking tussen overheden. In het ene geval gaat Europa zover dat er een gezamenlijke werkwijze en uitwisseling kan worden afgesproken (harmonisatie) in het andere geval moet het worden gelaten bij afstemming van bestaande systemen en procedures (coördinatie). In beide gevallen speelt interoperabiliteit van processen en systemen een grote rol. Dit is daarom zonder meer als een centraal thema voor de nabije toekomst te beschouwen. Een bijzonder fenomeen in het kader van interoperabiliteit is de populariteit van de inzet van concepten als webservices (bijv. bij INSPIRE) en webportals (Dienstenrichtlijn, INSPIRE e.d.)

3.5 Commissie werkt niet onder architectuur

Het belang van interoperabiliteit wordt nog eens versterkt door het feit dat de Commissie feitelijk niet werkt vanuit één informatiebeleid of –informatie-architectuur. Ieder beleidsterrein kent zijn eigen systemen, die meestal sectoraal worden ontwikkeld. De ontwikkelingen op het gebied van eGovernment (grootschalige pilots e.d.) staan dus bijv. relatief los van de invoering van de grootschalige systemen op het gebied van justitie en veiligheid (SIS, VIS e.d.) of andere sectorale ontwikkelingen (INSPIRE, e-call e.d.). Met enige overdrijving kan worden gezegd dat het informatiebeleid van de Commissie vooral is: “ieder probleem zijn eigen systeem”.

3.6 Opkomst EU-agentschappen

Een ontwikkeling die voor uitvoeringsorganisaties van groot belang is, is de opkomst van agentschappen op EU-niveau. Het werkterrein van deze agentschappen zal in toenemende mate raken aan het werkterrein van nationale actoren, en daar zal dus afstemming moeten plaatsvinden. Verder is het zeer interessant om te zien dat op het gebied van justitie en veiligheid voor de ontwikkeling en het beheer van grootschalige ICT-systemen nieuwe agentschappen worden opgericht. Hiermee wordt een eerste stap gezet op weg naar een ICT-organisatie op Europees niveau.

3.7 Energiezuinigheid nieuw thema

Energiezuinigheid is een nieuw belangrijk thema. Dit komt terug in plannen op het gebied van groene ICT maar ook in sectorale initiatieven, bijvoorbeeld op het gebied van verkeer en vervoer. Duidelijk is dat er twee kanten zijn in de manier waarop ICT een rol speelt bij dit thema: enerzijds moet ICT zelf zuiniger (want ICT is net zo vervuilend als de luchtvaartindustrie), anderzijds is ICT een hulpmiddel om andere processen schoner te laten verlopen (bijv. het verkeer).

4 Aanbevelingen

4.1 Werkgroep om Europa actief te volgen

Gezien het groeiend belang van een aantal thema's op Europees niveau, zoals impact assessments, de grootschalige pilots, interoperabiliteit, is het aan te bevelen om vanuit de MFG een aparte werkgroep(en) op te richten die deze ontwikkelingen op de voet volgt. Deze werkgroep kan bestaan uit een aantal ervaren Europamedewerkers van de betrokken organisaties. Dit geeft een meer actieve betrokkenheid vanuit de MFG bij de EU-ontwikkelingen.

Deze werkgroep(en) zouden een actieve rol moeten gaan spelen in de ontwikkelingen die zij adresseren. Dit betekent dat zij:

- ◆ Afstemming zoeken tussen de Manifestgroepleden;
- ◆ In contact zijn/komen met het coördinerend departement en de belangrijkste spelers in Brussel en hierover rapporteren aan de MFG-leden.

Gezien de overkoepelende ontwikkelingen en interesses van de begeleidingsgroep en experts, kan gedacht worden aan een start met twee werkgroepen: op het gebied van elektronische identiteiten en op het gebied van elektronische documenten (SPOCS).

Andere mogelijke kansen liggen op het gebied van het onderzoeksprogramma (CIP/ICT) en de promotie van best practices.

4.2 Ontwikkel de dialoog met het beleid

In de relatie tussen Brussel en Den Haag fungeren de departementen als belangrijke "gatekeepers". Voor uitvoeringsorganisaties is het daarom van belang om een volwaardige discussie aan te gaan met het moederdepartement (en eventueel andere, vertegenwoordigende departementen) inzake EU-beleid. De informatie uit de monitor biedt daarvoor een goede basis. De discussie moet zicht richten op de belangen van zowel beleid als uitvoering bij EU-ontwikkelingen en hoe deze belangen (langs verschillende wegen) het beste te behartigen en daarbij samen te werken.

4.3 Controleer betrokkenheid sectorale programma's

De monitor is een goede basis om te controleren of organisaties alle voor hen relevante EU-

ontwikkelingen in beeld hebben. Vervolgens is de vraag hoe betrokkenheid kan worden georganiseerd en kan worden geborgd. Daarbij kan een afweging worden gemaakt tussen zelf intensief volgen danwel door andere(n) te laten volgen. Dit kan in nationaal verband worden afgesproken (bijv. binnen de MFG) danwel binnen internationaal verband (bijv. een zusterorganisatie).

4.4 Samen sterk: MFG en College Standaardisatie

Binnen de MFG is het besef van het belang van Europa aanwezig. Hetzelfde geldt in toenemende mate bij het Forum en College Standaardisatie, gezien hun separaat verstrekte opdracht om te monitoren. Een gezamenlijke uitwisseling tussen MFG en het Forum Standaardisatie wordt aanbevolen (en is eerder dit jaar mee ingestemd) om Europese ontwikkelingen met elkaar te delen. Een eerste uitwisseling moet uitwijzen of een structurele uitwisseling zin heeft. Daarnaast kunnen MFG en Het Forum ook gezamenlijk optreden naar de buitenwereld als het gaat om het onderstrepen van de rol van uitvoerders bij EU-beleid.

4.5 Overweeg deelname aan de BNC

De BNC-commissie staat onder begeleiding van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, en geeft een eerste inschatting van gevolgen van voorgesteld EU-beleid aan de Tweede Kamer. Op dit moment zijn alle departementen in de BNC-commissie vertegenwoordigd, evenals de VNG en IPO. Het lijkt erop dat er voor de uitvoering ook ruimte komt binnen de BNC. Dit zou vanuit de MFG ingevuld moeten worden.

Bijlage A Verantwoording Europa Verkend

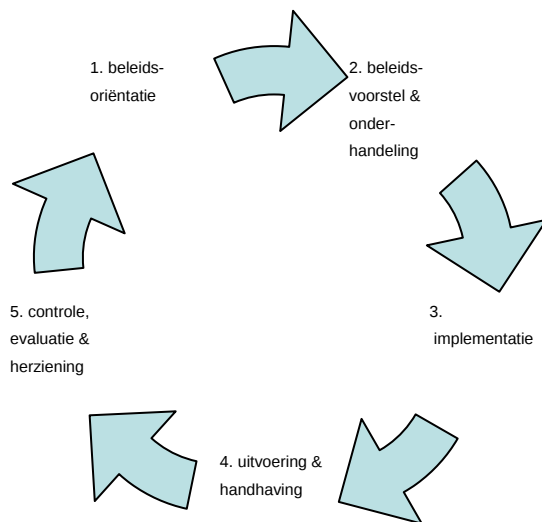
In 2007 heeft een achttal organisaties uit de MFG voor het eerst opdracht gegeven tot de ontwikkeling en uitvoering van een dergelijke monitor. Dat heeft geresulteerd in een rapportage Europa Verkend. Op basis van dit onderzoek is een vervolg-opdracht (voor 2 jaar) toegekend aan HEC, met als uitbreiding op de oorspronkelijke opdracht (rapportage) in de eerste plaats signalering van relevante ontwikkelingen (piepsysteem) en in de tweede plaats ontwikkeling van een netwerk van experts van de betrokken organisaties.

Dit rapport is een weerslag van de monitor-activiteiten en de analyse van de impact op de betrokken organisaties. De evaluatie van de signalering en het expert-netwerk zullen op een andere wijze plaatsvinden.

Het monitor-onderzoek is van start gegaan door allereerst een afbakening van het onderzoeksveld te plegen. Het onderzoek beperkt zich tot Europese beleidsterreinen die voor de deelnemende organisaties van belang zijn. Dit is geoperationaliseerd in werkvelden van de betreffende directoraten-generaal van de Europese Commissie.

<i>Directoraten- Generaal EU</i>	RDW	SVB	IBG	CJIB	Kad	CVZ	UWV	IND	GBO	KVK
Energie en vervoer										
Gezondheid en consumentenbescherming										
Milieu										
Onderwijs en cultuur										
Werkgelegenheid en sociale zaken										
Interne markt en diensten										
Justitie, vrijheid en veiligheid										
Informatiemaatschappij										
Informatica										
Concurrentie										
Handel										
Ondernemingen en industrie										

Vervolgens is ieder beleidsterrein volgens eenzelfde bronnenmethodiek onderzocht. Daarbij is per beleidsterrein de beleidscyclus gevolgd (zie figuur).

Per stap in de beleidscyclus zijn andere bronnen relevant:

Beleidsoriëntatie: congressen en speeches, consultaties, groen- en witboeken, onderzoek;

Beleidsvoorstellen en onderhandeling: werkprogramma's Commissie en Voorzitterschap; (concept) adviezen, mededelingen, richtlijnen, verordeningen, beslissingen, en impactassesments;

Implementatie: EU-agentschappen, comitologie, programma's van de Commissie (bijv. IDABC/ISA), large-scale pilots e.d. ; Uitvoering en handhaving:

toezichthouders koepel- en branche-organisaties e.d.; Evaluatie en controle: Commissie-evaluaties, Hof van Justitie, Europese en Nederlandse Rekenkamer;

Het opstellen van de EU-monitor is gebeurd in vier fases:

◆ Identificeren

In eerste instantie is er breed gekeken naar beleid en ideeën uit de geselecteerde directoraten generaal. Er is gekeken naar alle bovengenoemde fases in de periode van januari 2008 tot en met augustus 2009.

De ontwikkelingen in de geselecteerde directoraten-generaal zijn bekeken op relevantie voor systemen en processen voor de deelnemende uitvoeringsinstellingen.

◆ Selecteren

Ontwikkelingen die zouden kunnen raken aan de systemen en processen van de uitvoeringsinstellingen zijn geselecteerd. Van deze ontwikkelingen is een conceptgroslijst opgesteld met 71 mogelijke relevante ontwikkelingen.

Een deel van deze ontwikkelingen is sectoraal van belang, dus voor één of voor enkele uitvoeringsinstellingen. Een aantal ontwikkelingen is voor alle of bijna alle uitvoeringsinstellingen van belang. Deze overkoepelende ontwikkelingen krijgen in de EU-monitor een zwaarder gewicht. Deze ontwikkelingen werden uitgebreid beschreven en een deel hiervan is in voortgangsberichten (piepsysteem) naar de deelnemende partijen toegestuurd. Deze overkoepelende ontwikkelingen zullen in de EU-monitor worden toegelicht.

♦ Valideren

De conceptlijst met ontwikkelingen is gestuurd naar de experts van de deelnemende uitvoeringsinstellingen. De experts hebben commentaar geleverd op de lijst en er zijn nog enkele ontwikkelingen toegevoegd. De ontwikkelingen zijn vervolgens in gesprekken met nationale en Europese experts getoetst.

Tevens zijn interviews gevoerd met experts van de Europese Commissie, congressen bezocht en er is contact geweest met de Nederlandse Permanente Vertegenwoordiging in Brussel.

♦ Analyseren

Na het valideren zijn de ontwikkelingen bekeken op belang voor de deelnemende uitvoeringsinstellingen. De ontwikkelingen worden gewogen en er wordt gekeken hoe en waar ze de organisaties raken en wat voor stappen de organisaties kunnen nemen om hier adequaat op in te spelen. Bij het inschatten van de impact voor de eigen organisaties is gekeken naar vier raakvlakken:

- de primaire processen (dienstverlening);
- de bedrijfsvoering (inkoop, financiën, e.d.);
- gegevensuitwisseling;
- infrastructuur (bijv. eID, betalingsverkeer e.d.).

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode januari-augustus 2009. De rapportage is opgesteld in de maanden september en oktober.

Het uitvoerend team van HEC bestond uit Ingrid van Wifferen (research), Nathan Ducastel (projectleider) en Evert-Jan Mulder (kwaliteitsbewaker).